

DLA doktori értekezés tézisei

G. Horváth László

Szőllősy András vonós kamarazenéje

Témavezető: Tihanyi László, egyetemi tanár

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

28-as számú művészet- és művelődéstörténeti tudományok besorolású

doktori iskola

Budapest

2023

I. A kutatás előzményei

Szóllósy András zenéjével a III. concerto című darabon keresztül ismerkedtem meg. Kamarazenekar vezetőként alapvetően a vonós kamarazenekaros repertoárt térképeztem fel, amikor is Rolla János figyelmembe ajánlotta az általuk bemutatott remekművet, a III. concertót. Megkaptam a partitúrát és a felvételt is meghallgattam; nagyon izgalmas új hangzások és egy mély mondanivalójú világ bontakozott ki előttem, mellyel egyértelmű volt, hogy szeretnék többet foglalkozni. Később megismerkedtem egyéb műveivel is, melyek közül nekem kiemelkedőnek tűnt három siratója: a Tristia, a Passacaglia és az Addio. Ekkor fogalmazódott meg bennem, hogy a doktori disszertációm témája Szóllósy András vonós kamarazenéje legyen. Később, mikor rátaláltam az életmű többi kamarazenéjére, találkoztam a vonósnégyessel, melynek elemzése a dolgozat nagy részét alkotja. Ettől függetlenül megtartottam az eredeti megközelítést és Szóllósy munkásságát szerettem volna bemutatni vonós kamarazenéin keresztül.

II. Források

Szóllósy András életművének áttekintéséhez elengedhetetlen forrásnak bizonyult Kárpáti János *Szóllósy András* című könyve. Ez volt a kiinduló alapja minden további lépésnek. E könyv bibliográfiájában szereplő összes tanulmány felkutatása és végigolvasása jelentette az első átfogó nagy háttéranyagot, amiért nagyon hálás vagyok. Ezt követően a kották elemzése volt a legfontosabb lépés, hiszen dolgozatom legfőbb része a vonósművek elemzése, így a leírt műveken keresztül kerestem a zeneszerzőt. Nagyon sok tanulmány, beszámoló, interjú jelent meg a Muzsika hasábjain Szóllósy koncertekről, darabokról, így a folyóiratban megjelent írások is fontos nézőponthoz segítettek hozzá a disszertáció elkészítésében. Végül a sok élől szóban történő visszaemlékezés, a tanítványoktól, zeneszerzőtársaktól, növendékektől és mindenkitől, aki találkozott Szóllósy Andrással, szintén formálta és tartalommal töltötte meg a dolgozatot.

III. Módszer

Szóllósy András vonós kamarazenéje című dolgozatom alapvetően egy műelemző értekezés. Először röviden a szerző életét és munkásságát mutatom be, majd a kamarazenéinek számát és különböző formáit mutatom be, ezt követően kialakítom a szempontot, ami alapján kiemelendő külön foglalkozok a csak vonósokra írt öt kompozícióval. A III. concerto külön elemzést kap,

mint iránymutató darab. A három siratót – Tristia, Passacaglia és Addio – egy fejezetben elemeztem röviden és hasonlítottam össze. A rendkívül bonyolult vonósnégyes mélyreható, terjedelmes elemzést kapott. A disszertáció végén egy-két összefoglaló gondolat áll, valamint a Szöllősy-hez köthető különleges zeneszerzői magatartásformákat mutatom be.

IV. Eredmények

Dolgozatom alapvető célja Szöllősy András vonós kamarazenéjének szélesebb körben megismertetése, és műveinek érthetőbbé tétele. Meggyőződésem, hogy Szöllősy zeneszerzői kvalitása és egyéni hangszínvilága, sajátos haranggokkal teli sirató darabjai a 20. század legnagyobb magyar zeneszerzői közé emeli. A koncerttermekben mégis csak nagyon ritkán hallhatóak művei, melyen bízom benne, hogy e disszertáció változtathat egy keveset.

V. Az értekezés tárgyköréhez kapcsolódó tevékenység dokumentációja

2017. október 27. - Nádor Terem

Anima Musicae Kamarazenekar

Szöllősy András: Tristia (Maros-sirató)

Szöllősy András: Addio

* * *

Szöllősy András: Passacaglia Achatio Máthé in memoriam

Szöllősy András: 3. Concerto

2016. november 29. - MOM Kulturális Központ

Pusker Júlia és az Anima Musicae

Arthur Honegger: Hymne H 33

Johann Sebastian Bach: d-moll hegedűverseny 1052r

- szünet -

Szöllősy András: Addio ('Pauk György vonója alá')

Dimitrij Sosztakovics: kamaraszimfónia op. 110a

Közreműködik: Pusker Júlia - hegedű,

Művészeti vezető: G. Horváth László